

בין הכללה להבדלה בתורת הרב

ישיבת בת ים

1. אורות הקודש ב' עמ' תנו'

שתי השקפות עולם הן, ההשקפה המאחדת, וההשקפה המפרדת. ההשקפה המאחדת רואה את כל החזון של נמצאים מפורדים זה מזה רק בתור טעות החוש, ומיעוט ההארה, אבל אמיתת המציאות היא רק אחדות גדולה, והנמצאים הרבים והשונים הם רק גילויים מיוחדים, אברים שונים..של אותה החטיבה האחדותית. ובהשקפת האחדות מביטים על הכל, ואז ממילא מתמצא חשבון הטוב, כי הכל ביחד בודאי הוא טוב...עוד הרבה יותר טוב על ידי התגלות החלקים הרעים שלו, מאילו היה חסר אותם האברים או אותם דרכי הגילוי...ולעומתה של השקפה עליונה זו נמצאת ההשקפה המפרדת, הרואה את המציאות המופרדה בתור חזון אמתי, והזרות של כל מצוי אל משנהו היא תופסת לאמתת ההכרה. החושים וכל ההשגות השטחיות עוזרים על ידיה, והחיים הולכים על פיה ומתגשמים.. והאפלה והרשעה ומתגברת. אין קץ לעומק המלחמה שבין אלו ההשקפות, החיצונה והפנימית, כל הארחות של העלילות שבעולם הולכות הן אל מקום אחד להוציא אל הפועל את השליטה של ההשקפה האחדותית בכל העולמים, ולשעבד את השקפת הפירוד אליה. ... מנהיגי המדינות, וכל הגאונים החברתיים, הם מושרשים ביסוד השקפת הפירוד...תוכן אורו של משיח... בנוי הוא על פי יסוד השקפת האחדות המציאותית...עד שהיא חודרת בכל הפרטים ובכל העלילות כולם.

2. מאמרי הראיה נחמת ישראל, עמ' 288

אין שקר שלא יהיה בו קצת אמת, אלא שכל זמן שאין מבררים את אותו הקצת, ומעמידים אותו בגלוי ובביאור על מכונו מתפשט הוא כח השקר על הכל : ולעומת זה כל מה שייסברו הלוהמים נגד השקר, להכחיש ביותר את קצת האמת שיש בו, הרי הם מהזיקים בזה גופא את כח השקר אמנם הכשר טוב צריך העולם עד שיהיה ראוי להגלות בתוכו האמת הברורה, עד שיהיה אפשר לומר על קצת האמת הנמצא בהשקר שאמנם כן הוא. ולסמנו יפה, למען יטול החושך של השקר את חלקו. ולא יערבב את העולם בתביעותיו השקריות. המתפשטות והולכות על חשבון קצת האמת הנמצא בתוכו, דבר זה נמצא בכל דעה רעה שבעולם, בכל אמונה אוילית וטמאה, בכל כיעור ובכל עבודה זרה.

3. אגרות ראייה א' אג' כ'

זאת היא עצת ה' שהפליא עצה, הגדיל תושיה, שכפי אותו המיעוט שכוחות האומה מתמעטים, כן יהי' נגרע כוח היכולת. ומניעת היכולת היא לנו לעדה על חפץ ד', ומניעת החפץ יש לה הרבה דרכים, לפעמים מניעה מעשית, כמו יראת מלכות וכיו"ב, ולפעמים מניעה רוחנית, שמהם היא גם כן המצוה שלא לאמר דבר שאינו נשמע. וכשישנן מניעות כאלה הננו מרוצים בזה, מפני שאנו מכירים שכך הוא רצון ההשגחה העליונה בעתים כאלה.

4. מאמרי הראיה קודש וחול ח' עמ' 407

צריך להגדיר את גדר הקודש וגדרי החול בכל מערכות ההוה. בכל ארחות החיים...רק עם ההגדרה הנכונה. עם ההבדלה המדויקת בין הקודש ובין החול, תקום ההתאחדות שביניהם וההתייחדות השרשית הנמצאת במקורם.

5. הרב קוק אגרות ראייה א' אג' כ'

אם היה שום עם בעולם, שעיקר הווייתו בתור עם וקיומו יהיה תלוי באיזו דעה, אז היתה רשות גמורה וגם חובה שביחש לזאת הדעה לא ימצא בקרב חופש-הדעות. כי אין זה חופש כי אם עצלות מהגן על עצמה...אז אין שום מקום לסבלנות, והסבלן בזה ראוי לביזיון פנימי מכל האומה וגם מכל האדם. על כן כאשר אין עוד אומה בעולם, שההודעה של שם השי"ת בעולם...יהיה יסוד חייה הלאומיים, ותנאי מיוחד בתקומתה על ארצה וכוונות ממשלתה...על כן מי שגורם בדעותיו, ומכש"כ במעשיו, רפיון להדעה שמחיה את האומה, הוא פושע לאומי, שהסליחה להם היא אולת.

6. עין איה שבת א' ב' רעה'

לא למען שימצא העולם, עם כל רעתו ושפלותו, חן בעיני קדושי עליון הללו הרואים את אור האמת והצדק בוהרו, היתה מטרת ההחזרה, כי איך אפשר שיאמר לרע טוב, כ"א שיהיה כח המראה ממותק באופן שיהיו נזקקים לתיקון.

7. אגרות ראייה ב' אג'

אסור לנו להפריד ולפורר. אסור לנו לומר-ז'ה הוא שלנו ואנו דואגים עליו וזה הוא לא שלנו', אמנם כשנעסוק לפעמים בפרטים, ודאי נפלה בין איש לאיש ובין סיעה לסיעה לפי ערכם, אבל כשאנו מתרוממים אל התוכן היסודי הכולל את הכל אין אנו רשאים להבדיל בין טובים לרעים, ועל דעת המקום ועל דעת הקהל הננו מוכרחים להתפלל עם העבריינים...אך לא להתחשב עם דעותיהם העברניות.

8. אדר היקר עמ' קמה'

על ידי פתיחת מעין האגדה בהרחבה גדולה, ודוקא על-ידי תלמידי-הכמים גדולים וקדושים..ראויים הם להורות ולהודיע, שאין הלמוד של מה ששיך למחשבה ורגש דבר עראי וטפל, גם לא דבר של רשות או איסור, וקל-והומר שאיננו דבר של אבוד זמן ומעין בטלה, כי-אם עיקר יסוד החיים, עיקר מעין הישועה. השאלות הרוחניות הגדולות, שהיו נפתרות רק לגדולים ומצוינים, מחויבות הן להפתר עכשו, בהדרגות שונות, לכלל העם...להביע הדברים היותר עמוקים בסגנון קל ופופולרי להשיב נפשות צמאות.

9. מאמרי הראיה תורת ארץ ישראל עמ' 88

תורת ארץ ישראל. היא דואגת בעד הכלל, בעד האומה, בעד נשמתה ורוחה, בעד גופה ונפשה, בעד ההוה של כולה, ובעד העתיד של כולה, במובן המוסר של היחיד הננו מוצאים את הצד העליון שבו...להפוך את כל רע לטוב, להשתמש בכל כח פראי ומגושם לתכלית נשגבה, משוערה בחכמה ועדינות הנשמה, גם בכחות מעשיים וגם בכחות של עיון ומחשבה....

10. אגרות הראיה ב' אגרת שלח'

ואם יבא אדם לחדש דברים עליונים בעסקי התשובה בזמן הזה, ואל דברת קץ המגולה ואור הישועה הזרוחה לא יביט, לא יוכל לכוין שום דבר לאמתתה של תורת אמת. כי כל זמן מאיר בתכונתו.

11. שמונה קבצים ג', רסג'

כל הזרמים שולטים בי, האמונה והחקירה, הלאומיות והמוסר, ההלכה וההגדה, הנגלה והנסתר, הבקורת וההשירה את הכל אני מוכרח לספוג....